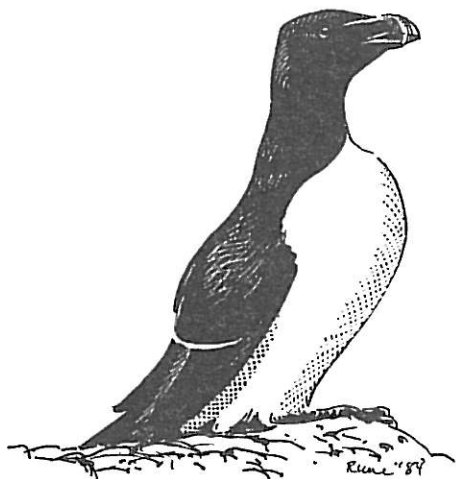


Alke *Alca torda*



Global utbredelse

Alke hekker spredt langs vestkysten av Nordatlanteneren i Canada og sør til Maine. Hekker også på Grønland, Island, Jan Mayen og Bjørnøya. På østkysten av Atlanteren hekker alke fra nordlige Frankrike og nordover til Kolahalvøya.

Norsk utbredelse og habitatvalg

I Norge hekker alke hovedsakelig i de store fuglefjellene fra Møre og nordover, men noen få par er registrert sør mot Rogaland. Sommeren 1993 ble det dessuten registrert 2 par alke med små unger ved Lindesnes. Arten skal ifølge lokalbefolkningen ha hekket på denne lokaliteten i mange år (R. Jåbekk pers. medd.). Over 90% av den norske bestanden hekker nord for polarsirkelen. Sammenlignet med utbredelseskartet til Haftorn (1971) viser Atlas-kartet enkelte nye funnsteder i Nordland. I 1970 ble hekking påvist på Bjørnøya og i 1983 på Jan Mayen.

Alke hekker i fuglefjell, men reirene er mye mer spredt enn f.eks. lomvi eller lunde. Reiret er ofte skjult i huler, fjellsprekker eller bak en stein. Noen ganger bruker de inngangen til gamle lundehuler.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Fordi alke hekker så godt skjult er det svært vanskelig å kvantifisere bestanden. I Norge er bestanden beregnet til ca. 30.000 par, men dette tallet er meget usikkert. Dette gjenspeiler seg i anslaget for verdensbestanden som varierer fra 500.000 til 700.000 par. I Island er bestanden anslått til 300.000-400.000 par (Koskimies 1993), og Island huser dermed sammen med De britiske øyer (hvor bestanden ble anslått til om lag 144.000 par i 1969-70) hoveddelene av den globale alkebestanden. Alken hekker også i de andre nordiske landene, og bestanden er anslått til 4000-5000 par i Finland, 7000-8000 par i Sverige og ca. 380 par i Danmark (Koskimies 1993).

De største koloniene er i Troms (Nord-Fugløy) og Finnmark (Loppa, Hjelmsøy, Gjesværstappan og Syltefjord). På Nord-Fugløy er hekkebestanden estimert til ca. 10.000 par, på Hjelmsøy til ca. 7000 par og på Runde 3000-4000 par (Røv 1984).

Utviklingen i den norske alkebestanden er usikker, men i 1960- og 1970-årene ble det registrert en svak tilbakegang. I Norge er trolig drukning i garn årsak til en betydelig dødelighet, og det antas også at alken kan ha blitt negativt påvirket av næringsproblemer i de nordlige delene av landet (Christensen & Eldøy 1988). Både i Finland, Sverige og Danmark er det registrert økning i alkebestandene i perioden 1978-1987, og også i Island har bestanden trolig økt noe (Koskimies 1993).

Hekkebiologi

Alke bygger ikke reir, men legger egget direkte på bakken. Egget er lagt i siste halvdel av mai eller begynnelsen av juni. Rugetiden er ca. 35 døgn. Alke legger kun ett egg, men har to rugeflekker. Dette kan tyde på at arten på et tidligere utviklingstrinn kunne legge 2 egg.

Ungen har kraftig dundrakt og er velutviklet ved klekking. Den får raskt en tykk fjædrakt og er ofte overlatt til seg selv allerede etter 9-10 døgn. Ungen blir matet 2-5 ganger for dagen og vokser fort. Maten består av små fisk som foreldrene bærer på tvers i nebbet.

Ungen forlater reiret etter kun tre uker da den hopper ned til sjøen. Ungen kan ikke fly og lokkes ned til sjøen av foreldrene. Da svømmer den direkte til havs med en av foreldrene.

Alke hekker ikke før fuglene er 4-5 år gamle.

Trekkforhold

Etter hekketiden trekker alkene langt bort fra koloniene. Det er forholdsvis få gjenfunn av norske alker, og de fleste er gjort på Sørvestlandet. Våre fugler trekker også til Skagerrak og Nordsjøen, men enkelte vintre er store flokker observert i nordnorske fjorder.

I februar 1983 ble nærmere 20.000 døde alker funnet langs strendene i NØ-England og Shetland. De aller fleste var av britisk opprinnelse, men det ble anslått at 500-1000 kunne ha vært skandinaviske og russiske alker.

Rob Barrett

Alke Alca torda



- 33 ● Konstatert hekking
- 10 ● Sannsynlig hekking
- 15 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

